

Het taaljaar 2017

Meningen van bekende taalgebruikers

		1. Wat is de belangrijkste gebeurtenis of trend van het afgelopen taaljaar?	2. Wat is het beste boek (of artikel of de beste website) over taal dat u dit jaar las of gebruikte?	
Foto: Guy Kokken		Stella Bergsma schrijfster	1. Het willen invoeren van genderneutrale taal. Is tegelijkertijd in andere landen ook aan de hand. Dat maakt het nog interessanter.	2. De taalpagina van <i>de Volkskrant</i> op donderdag. Niet alleen omdat ik er zelf om de week op sta. Ook. Maar niet alleen.
Foto: Linelle Deunk		Ingmar Heytze dichter; columnist <i>Onze Taal</i>	1. Ik stond met mijn vierjarige dochter af te wassen en vertelde dat ik ijsjes had gehaald. Toen zei ze: 'Dat treft!' Ik heb geen idee waar ze die uitdrukking vandaan heeft.	2. Het is alweer van vorig jaar. Ellen Deckwitz, <i>Olijven moet je leren lezen</i> .
Foto: © Wim Kluyvers		Margriet van der Linden presentator <i>De tafel van taal</i> en <i>De avond van taal</i>	1. #covfefe	2. #dtmetjip
Foto: Lenny Oosterwijk		Ester Naomi Perquin Dichter des vaderlands	1. Men lijkt zich verheugd bewust te zijn van de lading die woorden hebben; bij allerlei kwesties (bijvoorbeeld het #Me-Too-debat en de kabinetsformatie) ging het vaak over welke woorden je kiest, nog los van het onderwerp.	2. De website van Kila van der Starre, www.straatpoezie.nl , waarop te zien is hoeveel gedichten in de openbare ruimte te vinden zijn – en die uitnodigt daaraan bij te dragen.
Foto: Saskia Aukema		Vibeke Roeper directeur Genootschap Onze Taal	1. De discussie over Engels in het hoger onderwijs. Ik ben benieuwd of daardoor het Nederlands als voertaal in het hoger onderwijs gerehabiliteerd wordt. Ik hoop het.	2. <i>Atlas van de Nederlandse taal</i> , zowel de Vlaamse als de Nederlandse editie. Fijne en leerzame grasduinboeken.
Foto: Eelkje Colmijn		Ronald Snijders cabaretier	1. Steeds meer woorden schrijven we steeds vaker met een <i>k</i> . <i>Kogel</i> bijvoorbeeld, dat schreven we vroeger met een <i>v</i> . Dit geldt ook voor <i>koetbalwedstrijd</i> , <i>kloerbedekking</i> , <i>kerjaardag</i> , enzakoort.	2. <i>Je kijkt wel, maar je ziet niks</i> van Janne Schra. Gaat niet over taal, maar zij heeft een mooie blik.
Foto: Ben den Ouden		Tamara Stojakovic in <i>De Taalstaat</i> gekozen tot beste leraar Nederlands van 2017	1. Nonchalant taalgebruik op sociale media: <i>men</i> (in plaats van <i>mijn</i>), <i>opzoek</i> (in plaats van <i>op zoek</i>), talloze <i>d/t</i> -fouten, los geschreven samenstellingen.	2. <i>Atlas van de Nederlandse taal</i> : een prachtig vormgegeven boek.
Foto: Saskia Aukema		Livia Verstegen voorzitter Genootschap Onze Taal	1. Merknamen die zó bizar gespeld zijn dat ze in radioreclameboodschappen moeten worden toegelicht: "Marqt met een <i>q</i> ", "Syntess met Griekse <i>y</i> en dubbel <i>s</i> ", "Qurrent met een <i>q</i> ", "Girav met een <i>v</i> ", "Qredits met een <i>q</i> ", "Zigt met <i>z, i, g, t</i> ", "Quantore met een <i>q</i> ", "Scildon met een <i>c</i> ".	2. (Chauvinistisch:) de Taaladviesdienst van Onze Taal. Die raadpleeg ik minstens een keer per week.

De belangrijkste gebeurtenis, het beste boek, het mooiste en het ergste woord – de redactie vroeg een aantal spraakmakende taalgebruikers wat hun het afgelopen jaar zoal opviel.

3. Wat is het ergste woord van 2017?

3. *Asielplaag*.

3. *Jodiumtabletten*. En mijn grootste taalergernis: *(er) mist* in de betekenis '(er) ontbreekt'. Het klopt niet, het klinkt niet en het ziet er niet uit!

3. #MeToo

3. Een nek-aan-nekrace tussen *instasletten* en *sekswalhalla*.

3. *Gewoon normaal*.

3. *Metooter*. Dit woord verzin ik net; vreselijk woord, gezien de discussie.

3. Alle mogelijke variaties op *selfie*: *slashie*, *belfie*, *smelfie*, *someone-elsie* ...

3. Een rijtje, want van dezelfde familie: *volatief*, *aanvliegen*, *aanslaan op*, *munten*, *borgen*. Niet zozeer lelijke woorden als wel aanstellerige en gewichtigdoenerige. Taal uit de 'boardroom'. Mensen die deze woorden gebruiken, gebruiken ze ook onophoudelijk.

4. Wat is het mooiste woord van 2017?

4. *Spooksupermarkt*: spreekt enorm tot de verbeelding, zo'n supermarkt van de Plus met producten in de schappen en het licht aan, die ze alleen aanhielden om in dat pand geen concurrentie te krijgen.

4. *Aftreksom*. Ik moest zo verschrikkelijk lachen toen ik las dat een leraar dat niet meer durfde te gebruiken uit angst voor #MeToo.

4. #MeToo

4. Tijdens de Nacht van de Poëzie hoorde ik Antjie Krog het woord *kwikzilverzingend* gebruiken. Een woord dat thuis hoort in het ontoereikende jargon van de liefde.

4. Eigenlijk hoort *agile* ook bij de categorie heel erge woorden, maar toen ik las dat een VOC-gouverneur in 1638 alleen ongetrouwde mannen in dienst nam omdat die "agijlder" zouden zijn, werd dat prompt mijn lievelingswoord.

4. *Castratenmaker* – iemand die met twee bakstenen mannen ongenadig hard tegen hun ballen slaat.

4. *Topless vergaderen* ('vergaderen zonder laptop'), omdat het lekker dubbelzinnig is.

4. *Muggenbenen*. Nienke Beintema in *Nrc.next* over speciale technieken van muggen om stiekem weg te vliegen als ze zich met bloed hebben volgezogen: "Ze halen de meeste kracht uit hun supersnelle vleugelslag. Tegelijkertijd strekken de lange muggenbenen zich relatief langzaam uit." Pure poëzie.

5. Wie was dit jaar de beste taalgebruiker?

5. Georgina Verbaan, die haar briljante *NRC*-column over champagne begint met een openingszin van maar liefst 208 woorden.

5. Wie het ook was, ik niet.

5. #vanderlaan #lief

5. Wim Boevink. Zijn columns voor *Trouw* zijn toegankelijk, poëtisch en doordrenkt van een roerende terloopsheid.

5. Ik bewonder de taalcreativiteit van de gemiddelde puber. Ad rem, grappig, experimenteel. Doordat ze van jongs af aan veel communiceren in schrijftaal zijn ze vaak enorm taalvaardig. Mooi om te zien.

5. Gumbah. Weet vaak met één zinnetje mij in een ander universum te trekken.

5. Wim Helsen (in het Canvas-tv-programma *Winteruur*).

5. Bas Heijne. Schrijft helder, onopgesmukt, in klare en toch genuanceerde taal. Dat kán namelijk. Nooit modieus (zie ook bij vraag 3, het ergste woord van 2017) en daarvoor altijd doeltreffend.